

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ КАЗАХСТАНА

№ 3 (098) 2026 ж., шілде-қыркүйек июль-сентябрь 2026 г.

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

ҚАЗАҚСТАННЫҢ БАСТАМАСЫМЕН БҰҰ БАС АССАМБЛЕЯСЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ПЛАНЕТАНЫ КӨГАЛДАНДЫРУ КҮНІН ЖАРИЯЛАДЫ

Нью-Йорк, 2026 жылғы 31 тамыз - Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас Ассамблеясы Қазақстан Республикасының бастамасымен әзірленген «Халықаралық планетаны көгалдандыру күні» қарарын қабылдап, 22 сәуірді Халықаралық планетаны көгалдандыру күні деп жариялады.

Халықаралық күнді белгілеу туралы бастаманы Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2025 жылғы қыркүйекте БҰҰ Бас Ассамблеясының 80-сессиясының жалпы пікірталастары барысында ұсынған болатын.

Қарарға әлемнің түрлі өңірлерін білдіретін 32 мемлекет тең автор болды. Бұл аталған бастаманың ха-

лықаралық қоғамдастық үшін сұранысқа ие әрі өзекті екенін көрсетеді.

Қарардың қабылдануы Қазақстанның жаһандық экологиялық күн тәртібін ілгерілетуге және қоршаған ортаны қорғау, экожүйелерді қалпына келтіру, жасыл желектер аумағын кеңейту және экологиялық мәдениетті қалыптастыру бағытындағы халықаралық күш-жігерді біріктіруге қосып келе жатқан дәйекті үлесін көрсетеді.

Құжат әлемдік қоғамдастықтың көгалдандыру мен табиғи экожүйелерді қалпына келтірудің маңыздылығы туралы хабардарлығын арттыруға, сондай-ақ мемлекеттерді, БҰҰ жүйесін, халықаралық және өңірлік ұйымдарды, азаматтық қоғамды және басқа да мүдделі тараптарды тиісті іс-шаралар мен бастамаларды жүзеге

асыруға ынталандыруға бағытталған.

Халықаралық күннің белгіленуі Қазақстанда жүзеге асырылып жатқан қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауды қалыптастыруға, аумақтарды абаттандыруға және қоғамның экологиялық мәдениетін арттыруға бағытталған «Таза Қазақстан» жалпыұлттық экологиялық акциясының мақсаттарымен үндеседі.

Қарардың қабылдануы Мемлекет басшысының тағы бір халықаралық бастамасының іс жүзінде жүзеге асырылуы болды және Қазақстанның орнықты даму мен болашақ ұрпақ үшін қоршаған ортаны сақтауға бағытталған көпжақты ынтымақтастықты нығайту жөніндегі тәсілдерінің сұранысқа ие екенін растайды.

<https://www.gov.kz/memlek>

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕДЛОЖИЛ УЖЕСТОЧИТЬ НАКАЗАНИЕ ЗА ОСОЗНАННОЕ ЗАГРЯЗНЕНИЕ ПРИРОДЫ

Президент Касым-Жомарт Тоқаев предложил ужесточить наказание за загрязнение природы и общественных пространств. Об этом Глава государства заявил, выступая на первой сессии Казахстан Халық Кеңесі (Народного Совета Казахстана) в Астане, передаёт корреспондент Tengrinews.kz.

По словам Президента, одной из главных задач третьего сектора должно стать утверждение в обществе принципов «Закон и порядок», чистоты и бережного отношения к природе.

«К сожалению, мы все ещё сталкиваемся с фактами бескультурия, осознанного загрязнения природы и общественных пространств. Полагаю, будет правильным ужесточить наказание за подобного рода антиобщественные, антигосударственные деяния», — заявил Касым-Жомарт Тоқаев.

Президент назвал инициативу «Таза Қазақстан» философией ответственного отношения человека к окружающей среде, показателем гражданской зрелости и важным критерием цивилизованности государства.

«Теперь необходимо принять меры, чтобы наряду с нашими традиционными преимуществами — гостеприимством и безопасностью — чистота во всем её многообразии стала национальным брендом нашей страны», — отметил Глава государства.

По словам Тоқаева, гости Казахстана уже

отмечают высокое качество городской среды, что повышает туристическую и инвестиционную привлекательность страны. Теперь эти результаты необходимо масштабировать, а инициативу «Таза Қазақстан» — наполнить новым содержанием, идеями и проектами.

Президент признался, что граждане, вероятно, уже заметили его особое внимание к вопросам чистоты и порядка.

«Вы, наверное, уже обратили внимание на мою «зацикленность» на вопросах чистоты, порядка, природолюбия.

Но в этом деле действительно останавливаться и расслабляться нельзя ни при каких обстоятельствах», — сказал Тоқаев.

Глава государства подчеркнул, что речь идёт не только о благоустройстве городов, но и об изменении общественного сознания.

«Мы меняем к лучшему не только облик городов и всей страны, но, что гораздо важнее, менталитет нации. От безразличия, равнодушия и даже агрессии мы постепенно переходим к чистоте, ответственности, бережному отношению к природе», — добавил Президент.

Касым-Жомарт Тоқаев также связал состояние городской среды с поведением людей и соблюдением закона.

«Там, где чисто и светло, человек ведёт себя вежливо и пристойно. Там, где царят антисанитария и бесхозяйственность, возникают апатия и правовой нигилизм. Это известный в мировой урбанистике эффект «разбитых окон». Поэтому концепция «Таза Қазақстан» и принцип «Закон и порядок» — две части одного целого. Невозможно требовать соблюдения закона в условиях хаоса и беспорядка», — подчеркнул Глава государства.

Президент также отметил, что массовое озеленение, поддержание чистоты и соблюдение принципа «Закон и порядок» являются задачами государственного значения.

<https://tengrinews.kz/>

«ТАЗА ҚАЗАҚСТАН»

9 сентября текущего года во всех регионах Республики Казахстан в рамках общенациональной экологической инициативы «Таза Қазақстан» проведена экологическая акция World Cleanup Day (Всемирный день чистоты), направленная на вовлечение населения в мероприятия по поддержанию чистоты и благоустройству территорий. В акции приняли участие более 513 тыс. человек, в том числе свыше 140 тыс. представителей государствен-

ных органов и порядка 82 тыс. волонтеров. К мероприятиям также присоединились школьники и студенты, молодежные организации, предприятия, общественные объединения и жители регионов.

В рамках акции проведены работы по очистке парков и общественных пространств, лесных массивов, прибрежных территорий рек и водоемов, а также территорий городов и населенных пунктов. По итогам мероприятий очищено порядка 6 тыс. гектаров территорий, собрано и вывезено свыше 12 тыс. тонн отходов.

Одновременно в регионах проведены мероприятия по благоустройству и озеленению территорий. В общей сложности высажено более 38 тыс. деревьев и кустарников.

В рамках республиканской экологической акции «Таза Қазақстан» Глава государства совместно с представителями молодежи и экологическими активистами принял участие в высадке деревьев на территории Президентского парка г. Астаны.

<https://t.me/EcologyofQazaqstan/14920>

ҚАЗАҚСТАНДА GGGI-ДІҢ ТІКЕЛЕУ ЖҰМЫС ІСТЕУІНЕ ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАҒДАУ ЖАСАЛДЫ

АСТАНА. KAZINFORM - 21 қыркүйекте Сеул қаласында Қазақстан Республикасы мен Жаһандық жасыл өсу институты (Global Green Growth Institute, GGGI) Қазақстандағы ұйымның мәртебесі туралы келісімге (Host Country Agreement) қол қойды.

ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігі баспасөз қызметінің хабарлауынша, келісім GGGI-дің Қазақстандағы құқықтық мәртебесін айқындап, ұйымның ел аумағында тікелей жұмыс істеуіне жағдай жасайды. Бұл Қазақстанның мемлекеттік институттарына көрсетілетін қолдауды кеңейтуге, нақты жобаларды жүйелі түрде дайындауға және инвестициялар тартуға мүмкіндік береді.

GGGI 55 мүше мемлекетті біріктіреді және

57-ден астам елде бағдарламаларды іске асырады. Қазақстан 2022 жылдан бері GGGI мүшесі болып табылады.

Ынтымақтастықтың негізгі мақсаты – Қазақстанның жасыл экономикаға көшуін қолдау және нақты экономикалық әрі экологиялық нәтижелерге қол жеткізу үшін сараптама, технологиялар мен инвестициялар тарту.

<https://kazinform.kz/news>

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ОРХУС КОНВЕНЦИЯСЫНЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫН ІСКЕ АСЫРУ» ТАҚЫРЫБЫНДАҒЫ ДӨҢГЕЛЕК ҮСТЕЛ

2026 жылғы 24 шілдеде Астана қаласында гибриді форматта «Қазақстан Республикасында Орхус конвенциясының қағидадарын іске асыру» тақырыбында жыл сайынғы дөңгелек үстел өтті. Іс-шара ЕҚЫҰ-ның Астанадағы бағдарламалар кеңсесінің қолдауымен Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі мен «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК бірлесіп ұйымдастырды.

Дөңгелек үстел жұмысына Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің, Қазақстан Республикасы Жоғарғы Сотының, «Қазақстанның экологиялық ұйымдарының қауымдастығы» заңды тұлғалар бірлестігінің, өңірлік Орхус орталықтарының, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдардың өкілдері, сондай-ақ тәуелсіз сарапшылар қатысты.

Іс-шараның бірінші сессиясы Орхус конвенциясының қағидадарын іске асыруда жұртшылықтың қатысуы мен сот төрелігіне қол жеткізу мәселелеріне

арналды. Сессия барысында өңірлік Орхус орталықтары мен үкіметтік емес ұйымдардың өкілдері қоғамдық қатысуды қамтамасыз ету және азаматтардың экологиялық құқықтарын қорғау тетіктерін жетілдіру мәселелері бойынша өз тәжірибелерімен бөлісіп, бірқатар өзекті мәселелер мен ұсыныстарды ортаға салды.

Екінші сессия экологиялық ақпаратқа қол жеткізу және оны заманауи цифрлық құралдарды пайдалана отырып тарату мәселелеріне арналды. Сессия барысында Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған орта-

ны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК-ның өкілдері экологиялық ақпаратты жинауды, жүйелеуді және таратуды қамтамасыз ететін цифрлық жүйені таныстырды. «Қазақстан Ғарыш Сапары»

ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамының өкілдері ғарыштық мониторингтің мүмкіндіктерімен таныстырып, оның қоршаған ортаның жай-күйін бақылау және өзекті экологиялық ақпарат алу үшін қолданылуын көрсетті.

Іс-шара қорытындысы бойынша экологиялық ақпаратқа қол жеткізу жүйесін одан әрі дамытуға, жұртшылықтың экологиялық маңызы бар шешімдерді қабылдау процесіне қатысуын кеңейтуге, сондай-ақ мемлекеттік органдар, Орхус орталықтары, үкіметтік емес ұйымдар мен жұртшылық арасындағы өзара іс-қимылды нығайтуға бағытталған ұсынымдарды қамтитын хаттамалық шешім қабылданды.

<https://www.gov.kz/memleket/>

УТВЕРЖДЕНЫ ПРАВИЛА ПОДГОТОВКИ ЕГЕРЕЙ

Егерь – специальное уполномоченное лицо субъекта охотничьего или рыбного хозяйства, получившее соответствующую подготовку и осуществляющее охрану животного мира на закрепленных охотничьих угодьях или рыбохозяйственных водоемах, или участках. Проведение соответствующей подготовки егерей осуществляется аккредитованными республиканскими ассоциациями общественных объединений охотников и субъектов охотничьего хозяйства. Для прохождения подготовки лицо, желающее пройти соответствующую подготовку егеря, либо субъект охотничьего хозяйства представляет в Ассоциацию заявку с приложением следующих документов:

- копии документа, удостоверяющего личность;
- копии документа о среднем образовании;
- медицинских справок по формам № 075/у и № 076/у.

Подготовка проводится по программе соответствующей подготовки егерей, разрабатываемой Ассоциаци-

Министр экологии и природных ресурсов приказом от 25 сентября 2026 года утвердил Правила проведения соответствующей подготовки егерей, сообщает Zakon.kz.

ями и согласованной с ведомством. Ведомство согласовывает программу в течение 20 рабочих дней со дня ее поступления. Программа предусматривает теоретическую и практическую части общей продолжительностью 100 академических часов, в том

числе 80 академических часов теоретической подготовки и 20 академических часов практической подготовки.

Теоретическая подготовка проводится в очной или дистанционной форме по следующим направлениям:

- законодательство РК в об-

ласти охраны, воспроизводства и использования животного мира;

- основы биологии и экологии охотничьих животных;
- организация охраны животного мира и противодействие браконьерству;
- проведение биотехнических мероприятий;
- методы учета и мониторинга животных;
- применение цифровых технологий в охотничьем хозяйстве;
- организация и проведение охоты;
- правила безопасного обращения с оружием;

Практическая подготовка проводится в очной форме на базе охотничьих хозяйств, учебных полигонов и включает участие лиц, проходящих соответствующую подготовку егеря, в одном или нескольких следующих мероприятиях:

- рейды, включая мероприятия по выявлению и фиксации нарушений законодательства РК;
- учет животных;

использование средств фото- и видеофиксации, применении навигационного оборудования;

- организации подкормочных площадок, проведении биотехнических мероприятий.

Лицам, завершившим подготовку, выдается свидетельство о прохождении подготовки егеря. Срок действия свидетельства является бессрочным.

Ассоциации ежегодно не позднее 1 февраля года, следующего за отчетным, представляют в ведомство информацию о проведенной подготовке егерей, содержащую:

- количество лиц, прошедших подготовку, и количество выданных свидетельств;
- сведения о проведенных курсах подготовки;
- предложения по совершенствованию системы подготовки егерей (при наличии).

Приказ вводится в действие с 1 января 2027 года.

<https://www.zakon.kz/pravo/6>

ЭКОЗАҢ ҚАРАПАЙЫМ ТІЛМЕН

Қоқыстың орны – табиғатта емес, арнайы контейнерде.

Қоқыс жәшігіне емес, жерге тасталған әрбір пакет, бөтелке немесе темекі тұқылы – жай ғана ұқыпсыздық емес. Бұл – қоршаған ортаға зиян келтіретін және заң талаптарын бұзатын әрекет.

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 319-бабына сәйкес, қалдықтарды жинау, тасымалдау, қайта өңдеу және жою қоршаған орта үшін қауіпсіз тәсілмен жүзеге асырылуы тиіс.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 434-2-бабында ортақ пайдаланылатын орындарды ластағаны және коммуналдық қал-

дықтарды белгіленбеген орындарға тастағаны үшін әкімшілік жауапкершілік көзделген.

Қарапайым тілмен айтқанда:

Көшеде, аулада, саябақта, орман-

да, өзеннің немесе теңіздің жағалауында, сондай-ақ қоқыс тастауға арналмаған кез келген жерде қоқыс қалдыруға заңмен тыйым салынады.

Мұндай құқық бұзушылықтар үшін заңнамада мынадай жауапкершілік көзделген:

- бірінші рет құқық бұзғаны үшін – 10 айлық есептік көрсеткіш (АЕК) мөлшерінде айыппұл немесе 40 сағатқа дейін қоғамдық жұмыстарға тарту;
- бір жыл ішінде қайталап құқық бұзғаны үшін – 20 айлық есептік көрсеткіш (АЕК) мөлшерінде айыппұл немесе 80 сағатқа дейін қоғамдық жұмыстарға тарту.

Тазалық – әрқайсымыздың қарапайым таңдауымыздан басталады. Қоқысты арнайы контейнерге дейін жеткізу – табиғатқа деген құрметтің белгісі. Табиғатты қорғау үлкен күш-жігерді талап етпейді, бірақ осындай қарапайым әрекеттердің арқасында Қазақстанымыз таза, қауіпсіз әрі жайлы бола түседі.

<https://www.gov.kz>

ВЛИЯНИЕ ВЕТРОВЫХ ЭЛЕКТРОСТАНЦИЙ НА ЖИВОТНЫХ БУДУТ ПРОВЕРЯТЬ В КАЗАХСТАНЕ

Министр экологии и природных ресурсов РК приказом от 18 сентября 2026 года утвердил правила оценки воздействия ветровых электростанций на биологическое разнообразие животного мира. Документ вступит в силу 4 октября, передает корреспондент агентства Kazinform.

Оценку должны проводить при проектировании ветровых электростанций. Ее цель — определить возможное влияние объектов на животных и разработать меры по его предотвращению или снижению. В рамках оценки предусмотрены сбор и анализ данных, полевые обследования, выявление мест обитания, размножения, кормления, отдыха и зимовки животных, а также путей их миграции. Исследование должно учитывать воздействие на этапах строительства, эксплуатации и ликвидации ВЭС. Отдельное внимание уделяется редким и исчезающим видам, мигрирующим, колониальным и хищным птицам, рукокрылым и другим животным, чувствительным к

воздействию ветровых электростанций.

Предварительная зона обследования должна охватывать территорию в радиусе не менее пяти километров от крайних проектируемых объектов. При наличии подтвержденных данных о местах обитания или миграции животных эту территорию могут расширить. Оценка также должна учитывать риски столкновения и травмирования животных, нарушение миграционных путей, утрату или фрагментацию мест обитания, вытеснение животных, а также шумовое, световое и вибрационное воздействие.

Полученные результаты будут использоваться при выборе места размещения ветроустановок, дорог и другой инфраструктуры, а также при определении сроков строительных работ и мер по снижению воздействия.

Если в проект будут внесены изменения, способные повлиять на характер или масштаб воздействия на животных, оценку потребуется уточнить.

<https://www.inform.kz/>

НАКАЗАНИЕ ЗА ЗАГРЯЗНЕНИЕ ПРИРОДЫ И ОБЩЕСТВЕННЫХ МЕСТ МОГУТ УЖЕСТОЧИТЬ В КАЗАХСТАНЕ

Астана. 24 сентября. KAZAKHSTAN TODAY - Ужесточить наказание за загрязнение природы и общественных пространств предложил Президент Казахстана Касым-Жомарт Токаев на первой сессии Халық кеңесі, передает корреспондент агентства.

«К сожалению, мы все еще сталкиваемся с фактами бескультурья, осознанного загрязнения природы и общественных пространств. Полагаю, будет правильным ужесточить наказание за подобного рода антиобщественные, антигосударственные деяния», - заявил он.

По его словам, необходимо принять меры, чтобы наряду с традиционными преимуществами - гостеприимством и безопасностью чистота во всем ее многообразии стала национальным «брендом» страны.

«Приезжающие в нашу страну гости уже отмечают высокое качество городской среды, и это повышает туристическую и инвестиционную привлекательность Казахстана. Но нужно масштабировать эти положительные результаты», - сказал Президент.

Касым-Жомарт Токаев подчеркнул, что нельзя допускать безразличного, беспечного отношения, проявлений жестокости к природе. «Человек и природа - единое целое. Мы должны бережно относиться к окружающей среде, заботиться о ней. Еще раз хочу подчеркнуть: в архитектурном облике и благоустройстве наших городов

отражаются культура нашего народа, его достоинство и ценности. Чистота и привлекательность страны прежде всего влияют на настроение и социальное благополучие наших граждан. Вместе с тем это важный фактор, способствующий экономическому росту», - добавил он.

<https://www.kt.kz/rus/ecology/>

В Актау состоялась торжественная церемония закрытия международной волонтерской недели «Caspian Sea Action Week-2026». Масштабное мероприятие объединило делегации восьми стран, представителей международных организаций, экспертов, волонтеров и молодежь. Международная волонтерская неделя проходила в рамках Международного года волонтеров. Ее основной целью стало объединение усилий разных стран в вопросах сохранения экосистемы Каспийского моря, развития волонтерского движения, повышения экологической ответственности и укрепления международного сотрудничества.

– За эти несколько дней Мангистау стал важным центром международного сотрудничества, добровольческого движения и экологической ответственности. Проведение такой масштабной международной недели стало продолжением инициативы Президента Касым-Жомарта Токаева, направленной на развитие волонтерского движения и укрепление международного сотрудничества. Каспий – общая ценность, которая нас объединяет. Верю, что эта неделя станет отправной точкой для новых международных проектов и совместных решений. Хотя официальная программа завершилась, дружба, партнерство и взаимное доверие, зародившиеся здесь, будут продолжаться. Будущее Каспия зависит от наших сегодняшних решений и совместных действий. Уверен, что вместе мы сможем сохранить его для будущих поколений, – сказал аким Мангистауской области Нурдаулет Килибай.

Участниками мероприятий стали представители Казахстана, Азербайджана, России, Ирана, Туркменистана, Узбекистана, Кыргызстана и Таджикистана.

В течение недели в Мангистау прошел целый ряд мероприятий, посвященных экологическому состоянию Каспийского моря, международному сотрудничеству и вовлечению молодежи в

природоохранную деятельность. В программу вошли экспертная сессия «Один Каспий – одно будущее», экологический марафон «Caspian Clean Challenge», открытие «Аллеи дружбы» прикаспийских государств и международный «Caspian Hackathon».

БУДУЩЕЕ КАСПИЯ

Одной из ключевых площадок недели стала международная экспертная сессия «Один Каспий – одно будущее». В ходе встречи специалисты обсудили экологическое состояние моря, изменение климата, защиту природных ресурсов и сохранение биоразнообразия.

Отдельно в рамках международной недели в Актау прошел открытый микрофон в формате TED, посвященный экологическому состоянию и вопросам охраны Каспийского моря. Участниками дискуссии стали профессор Университета Оулу (Финляндия), исследующий Каспийское море, Али Тораби Хагиги, научный сотрудник Института гидробиологии и экологии Асель Баймуханова, специализированный природоохранный прокурор Мангистауской области Максат Кошбаев, старший оперуполномоченный департамента экономических расследований по Мангистауской области Айбек Адилханов и исполнительный директор ОЮЛ «Национальная волонтерская сеть» Татьяна Миронюк. Эксперты обсудили актуальные вопросы экологического состояния Каспийского моря, значение научных исследований, механизмы защиты природных ресурсов, соблюдение экологического законодательства и роль гражданского общества. Отдельное внимание уделено международному волонтерскому движению и возможностям участия молодежи в экологических инициативах. Встреча прошла в формате открытого диалога. Участники могли напрямую задать вопросы спикерам, обменяться мнениями и получить информацию об актуальных

«ОДИН КАСПИЙ – ОДНО БУДУЩЕЕ»

проблемах Каспийского моря. Экоактивисты и волонтеры также поделились собственным опытом участия в природоохранных проектах.

– Особенность встречи – в рассмотрении проблемы Каспия в нескольких направлениях. Наряду с научными исследованиями, были охвачены возможности международного волонтерского движения, вопросы правопорядка и экологической ответственности. Эти направления перекликаются с принципами «Таза Казакстан», «Заң мен тәртіп», «Адал азамат», определенными Главой государства. Главная цель мероприятия – всестороннее обсуждение экологических проблем Каспийского моря, расширение возможностей участия молодежи и волонтеров в международных инициативах и информирование о реализуемых в нашей стране экологических проектах, – сказала и.о. руководителя управления по вопросам молодежной политики Мангистауской области Калампыр Уазирова.

Зарубежным делегатам в рамках встречи представили экологические проекты и волонтерские инициативы, реализуемые в Казахстане.

ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ МАРАФОН

Практическим продолжением экологической повестки стал международный марафон «Caspian Clean Challenge». Он прошел в формате плаггинга–волонтеры очищали побережье Каспийского моря от бытового мусора. Таким образом, экологический марафон объединил не только прикаспийские государства, но и молодежь стран Центральной Азии, продемонстрировав общий интерес к сохранению окружающей среды и развитию экологической культуры.

Для участников марафона также организовали экологический городок. Здесь работали площадки экологических и волонтерских организаций, были представлены зеленые технологии, экологические инновации и проекты местных экологов. Отдельное место заняла площадка по сортировке отходов. Для детей работали экологическая игровая зона, мастер-классы и познавательные викторины.

– Посетители увидели различные изделия, изготовленные из перерабатываемых и экологических материалов, в том числе декоративные значки, игрушки и текстильные изделия. Кроме того, были представлены социальные и предпринимательские проекты экологической направленности. В ходе мероприятия особое внимание также было уделено природному потенциалу Мангистауского региона

и реализуемым в условиях засушливого климата инициативам по озеленению. Были презентованы проекты Ботанического сада и возможности выращивания различных видов растений в условиях региона. Кроме того, можно было ознакомиться с работами по производству на базе Ботанического сада экологической продукции, такой как шампуни и мыло, на основе природных компонентов. Также

сортировки мусора, но и возможности экономической эффективности за счет развития системы переработки.

АЛЛЕЯ ДРУЖБЫ И ПОСЛАНИЕ ПОКОЛЕНИЮ 2046 ГОДА

Еще одним символом международной недели стало открытие в Актау

«Аллеи дружбы» прикаспийских государств. В мероприятии приняли участие международные волонтеры, представители международных организаций и делегации Казахстана, Азербайджана, Российской Федерации, Ирана, Туркменистана, а также Таджикистана, Узбекистана и Кыргызстана. В

рамках открытия состоялась посадка деревьев с участием иностранных гостей. Кроме того, была заложена капсула времени для будущего поколения 2046 года. Послание стало символом преемственности поколений и общей ответственности за сохранение Каспийского моря.

Во время пребывания в Мангистау международные гости также посетили урочище Бозжыра, где познакомились с природным и культурным наследием региона.

ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ

Важной частью программы стало участие молодых людей в разработке технологических решений для экологических проблем Каспия. В рамках международного «Caspian Hackathon» поступили заявки от 80 команд. Всего мероприятие объединило около 200 молодых участников, а по итогам технического отбора в финал вышли 30 команд. Участники представили проекты, направленные на решение экологических задач региона. В процессе работы команды получали консультации опытных менторов, совершенствовали идеи и дорабатывали технические решения.

Свои экологические проекты представили и учащиеся Назарбаев Интеллектуальных школ в рамках программы «Жасылқадам». Молодые разработчики продемонстрировали решения по цифровизации зеленых насаждений, позволяющие вносить объекты озеленения в цифровую систему и контролировать их состояние.

Эковолонтеры также презентовали стартапы, направленные на развитие культуры сбора и сортировки отходов. В проектах были показаны не только экологические преимущества правильной

СЕКОНД-ХЕНД ҰЯТ ЕМЕС: САРАПШЫ ЕСКІ КИІМДЕРДІҢ ЭКОНОМИКАҒА ПАЙДАСЫН ТҮСІНДІРДІ

Қазақстанда пайдалануға жарамды киімдердің үлкен бөлігі қоқысқа кетіп жатыр. Алайда олардың басым бөлігі әлі де киюге жарамды, тіпті кейбірінің заттаңбасы да алынбаған. Бұл туралы FABRIQA жобасының тең құрылтайшысы Ирина Джиеова айтты, деп хабарлайды BAQ.KZ тілшісі.

Оның сөзінше, сұрыпталатын киімдердің арасында мінсіз күйде сақталған, қайырымдылыққа немесе қайта пайдалануға беруге болатын заттар жиі кездеседі. «Біз күн сайын сапалы әрі киюге толық жарамды киімдерді көреміз. Кейбірі тіпті жаңа күйінде сақталған. Мұндай заттар қайырымдылыққа беріліп, мұқтаж жандарға көмектес-

се алады. Бұл тек зат алмасу ғана емес, адамдардың саналы тұтыну мәдениетін қалыптастыруға да ықпал етеді», – дейді Ирина Джиеова. Сарапшының пікірінше, қоғамда әлі күнге дейін «ескі затты пайдалану ұят» деген кате түсінік бар. Алайда сапалы киім арзан әрі сапасыз жаңа тауарларға қарағанда әлдеқайда ұзақ қызмет етеді. «Кейде адамдар дәл сондай ақшаға жаңа киім сатып алады, бірақ ол бірнеше рет жуылғаннан кейін жарамсыз болып қалады. Ал сапалы киім жылдар бойы қызмет ете алады», – дейді ол.

Джиеова қайта өңдеу экологиялық тұрғыдан маңызды болғанымен, ол ең соңғы кезең болуы тиіс екенін атап өтті. Оның айтуынша, кез келген адам киімді қайта өңдеуге жібермес бұрын оның басқа біреуге қажет болуы мүмкін екенін ойланғаны жөн. «Затқа ұқыпты қарау, жөндеу, қайта пайдалану өте маңызды. Егер киім жақсы сақталған болса, оны басқа адамға беруге, сыйлауға, айырбастауға немесе сатуға болады. Бұл тек экология үшін емес, экономика үшін де маңызды ресурс», – дейді сарапшы.

Оның айтуынша, киім жинау, сұрыптау және қайта таратуға негізделген ішкі нарық Қазақстан экономикасы үшін үлкен мүмкіндік бола алады. Сонымен қатар бұл азаматтардың шығынын азайтып, қаржылық ресурстарын үнемдеуге көмектеседі. Сарапшының мәліметінше, соңғы жылдары киімдерді қайта пайдалану нарығы шамамен 13%-ға өскен. Бұл бағытқа секонд-хенд дүкендері де кіреді. «Секонд-хенд – киімге екінші өмір сыйлау мүмкіндігі. Сонымен қатар бұл сырттан қымбат тауарлар әкелуге жұмсалатын қаражатты азайтып, ішкі экономиканы қолдауға ықпал етеді», – дейді ол.

Ирина Джиеова қазіргі жастардың бұл мәселеге көзқарасы өзгеріп келе жатқанын айтады. Оның сөзінше, жаңа буын қайта пайдалану мәдениетін жақсы қабылдайды, киімдерді жаңартып, өзгеше стильде қайта өңдеумен айналысады. «Біз көбіне қайта өңдеу туралы айтамыз. Бірақ ең үлкен ресурс бастапқыда затты өндіруге жұмсалады. Бір киімді жасау үшін табиғи ресурстар да, адам еңбегі де көп қажет. Сондықтан қолдағы затты мүмкіндігінше ұзақ пайдалану – экологияға қосылатын ең үлкен үлестің бірі», – деп түйіндеді Ирина Джиеова.

<https://baq.kz/>

МИФ ПЕ, ШЫНДЫҚ ПА? ҚОҚЫС ОРМАНДА ТЕЗІРЕК ҮДІРАУ МА?

ЖАҢСАҚ ПІКІР МЕ, ШЫНДЫҚ ПА?

«Ормандағы қоқыс бақыланатын полигонға қарағанда тезірек ыдырайды» деген пікір рас па?

Бұл – жаңсақ пікір

БҮЛ НЕГЕ ОЛАЙ ЕМЕС

БАЯҒА ҚАРҚЫН: Орманда ыдырауды жәделдету үшін онтайлы жағдайлар жоқ (ылғалдылық, аэрация жеткіліксіз).

ТОКСИҚАНДІЛІК: Көптеген материалдар (пластик, батареялар) зиянды заттар бөліп, экожүйені улайды.

ЖАҢАҒАРЛАР ҮШІН ҚАҒИПА: Қалдықтар жайып жануарларды жаратпайды, жолын бөгейді және уланды тудырады.

МИФ Орманға тасталған қоқыс өздігінен тез жоғалып кетпейді. Пластик, шыны және басқа да қалдықтар табиғатта ондаған жылдар бойы, кейде одан да ұзақ уақыт сақталуы мүмкін. Олар топырақ пен суға зиян келтіріп, қоршаған ортаны ластайды. Орман — қоқыс тастайтын орын емес, баршамызға

ортақ табиғи байлық! Табиғат аясында демалғаннан кейін қоқысыңызды жинап, өзіңізбен бірге алып кетіңіз. Қоқысты арнайы белгіленген орындарға тастаңыз. Табиғатты таза ұстау — әрқайсымыздың жауапкершілігіміз!

<https://www.gov.kz/memleket/>

Астана. 1 сентября. KAZAKHSTAN TODAY - Экспедиция в казахстанские степи для наблюдения за сайгаками заняла третье место в международном рейтинге Wildlife Experience Index, обогнав сафари на снежных барсов в Гималаях, белых медведей на Шпицбергене и орангутанов на Борнео.

Составители индекса оценили 30 самых впечатляющих маршрутов дикой природы по всему миру. Каждый оценивался по шести параметрам: редкость вида, удаленность от цивилизации, значимость для сохранения природы, эксклюзивность, доступность и вероятность увидеть животное в естественной среде.

По сумме показателей казахстанская экспедиция набрала 87 баллов из 100 возможных. Возгла-

АСТАНА. KAZINFORM – «Бұйратау» мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің аумағы кеңейтіліп, оның құрамына Көбейтүз көлінің акваториясы енгізіледі. Бұл көлдің бірегей экожүйесін тиімді қорғауға мүмкіндік береді. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев Көбейтүз көлін қорғау бойынша шаралар қабылдауды тапсырды.

— Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасына сәйкес, суының ерекше қызғылт-көгілдісімен танымал Көбейтүз көлі ерекше қорғалатын табиғи аумақ мәртебесіне ие

КӨБЕЙТҮЗ КӨЛІ «БҰЙРАТАУ» ҰЛТТЫҚ ПАРКІНІҢ ҚҰРАМЫНА ЕНГІЗІЛЕДІ

болады. Осы мақсатта «Бұйратау» мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің аумағы кеңейтіліп, оның құрамына Көбейтүз көлінің акваториясы енгізіледі. Бұл көлдің бірегей экожүйесін тиімді қорғауға мүмкіндік береді.

Елордадан 160 шақырым қашықтықта орналасқан Көбейтүз — еліміздегі ең көрікті әрі ерекше табиғи нысандардың бірі. Жыл сайын мұнда мыңдаған турист келеді. Келушілер санының артуы тиісті инфрақұрылымды дамытуды талап етеді. Осыған байланысты көлге ерекше қорғалатын табиғи аумақ мәртебесін беру жұмыстарымен қатар, Ақмола облысының әкімдігі жағалау аумағын абаттандыруға кіріседі.

Мұнда бақылау алаңы мен автотұрақ салынып, тұрғындар мен қонақтарға табиғи құбылысты қауіпсіз тамашалап, суретке түсіруге жағдай жасалады. Бұл ретте көлдің нәзік экожүйесіне зиян келтірмеу басты назарда болады, — делінген Ақмола облысы әкімдігінің хабарламасында.

Бүгінде Көбейтүз Ақмола облысының табиғи символдарының біріне айналды. Сондықтан адамдардың осы бірегей табиғи нысанмен қауіпсіз әрі жайлы танысуына, оның әсем көрінісін тамашалауына мүмкіндік бере отырып, көлге ешқандай зиян келтірмеу аса маңызды. Көбейтүзді келер ұрпаққа табиғи қалпында сақтау тек сауатты абаттандыру мен экологиялық талаптарды қатаң сақтау арқылы ғана мүмкін.

Бірегей табиғи нысандарды сақтау — мемлекеттің экологиялық саясатының басым бағыттарының бірі. Жаңа Конституцияда жоғары экологиялық мәдениетті қалыптастыру Қазақстан Республикасы қызметінің негізгі қағидаттарының бірі ретінде ай-

<https://kaz.inform.kz/news>

ҚАЗАҚДАЛАСЫНДА ТУҒАН АЛҒАШҚЫ КЕРҚҰЛАН ҚҰЛЫНДАРЫНА АТ ҚОЙЫЛДЫ

АСТАНА. KAZINFORM — Қазақстан даласында дүниеге келген алғашқы керқұлан (Пржевальский жылқысы) құлындары енді Ботай және Тұмар деп аталады, деп хабарлайды Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің баспасөз қызметі.

Олар биыл жазда «Алтын Дала» мемлекеттік табиғи резерваты аумағындағы «Әліби» жабайы тұяқтыларды реинтродукциялау орталығында дүниеге келді. Бүгінде құлындар бір айдан асты. Күн өткен сайын белсенді болып, айналаны зерттеп, өз үйірімен бірге жүруге біртіндеп бейімделіп келеді. Ботай — Тесса биенің құлыны, ал Тұмар — Умбраның төлі. Екі бие де Қазақстанға 2024 жылы Берлин Тирпаркінен әкелінген және алғаш рет ана атанды.

Құлындардың есімінде де ерекше мән бар.

КАЗАХСТАН ВОШЕЛ В ТРОЙКУ ЛУЧШИХ МИРОВЫХ НАПРАВЛЕНИЙ ДЛЯ ПРИКЛЮЧЕНЧЕСКОГО ТУРИЗМА И НАБЛЮДЕНИЯ ЗА ДИКОЙ ПРИРОДОЙ

вил список трекинг к горным гориллам в Руанде и Уганде (90 баллов), а вторую строчку заняла экспедиция к императорским пингвинам в Антарктиде (88,5 балла), сообщило издание Euronews со ссылкой на исследование британской туристической компании Bailey Robinson.

Ключевую роль в таком высоком месте Казахстана сыграли уникальность сайги как древнего реликтового вида и масштаб пространств, на которых обитает парнокопытное. В международном рейтинге эксперты отметили растущую ценность ответственного экотуризма в места, где наблюдение за редкими видами помогает поддерживать природоохранные проекты.

<https://www.kt.kz/>

қындалған. Ал ерекше қорғалатын табиғи аумақтар желісін кеңейту — осы қағидатты іс жүзінде жүзеге асырудың маңызды тетіктерінің бірі. Сондықтан табиғатты қорғау және қоршаған ортаны сақтау мәселелері бүгінде айрықша маңызға ие. Көлді қорғау және оның аумағын абаттандыру бағытында қабылданып жатқан шаралар «Таза Қазақстан» жалпыұлттық экологиялық бастамасының мақсаттары мен қағидаттарына толық сәйкес келеді. Көбейтүздің нәзік экожүйесін сақтау — таза әрі жасыл Қазақстанды қалыптастыру тұжырымдамасын іске асыруға қосылған нақты үлес.

— Бұған дейін Ақмола облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасы көл суының гидрохимиялық қасиеттеріне зерттеу жүргізді. Сараптама нәтижелері бойынша аммонийлі азот, аммиак, хлоридтер, мышьяк, сульфаттар және басқа да бірқатар заттардың мөлшері шекті рұқсат етілген концентрациядан жоғары екені анықталды. Осыған байланысты көлде шомылуга және оның жағалауынан түз жинауға қатаң тыйым салынады, — делінген хабарламада.

Абаттандыру жұмыстары жүргізілетін кезеңде Көбейтүз көліне қолжетімділік уақытша шектеледі. Жағалау сызығына жақындауға және белгіленген шектеу аймағынан өтуге рұқсат етілмейді. Көлге кіреберістерде тәулік бойы бақылау бекеттері қойылып, аумақты полиция қызметкерлері мен уәкілетті органдар бірлесіп патрульдейді.

Айта кетелік Ақмола полицейлері Көбейтүз көлінде бақылауды күшейткені туралы жазған едік.

Ботай атауы адам мен жылқы арасындағы қарым-қатынас тарихында маңызды із қалдырған Ботай археологиялық мәдениетімен байланысты. Ал Тұмар — қазақ танымындағы қорғаныш пен амандықтың нышаны.

— Ботай мен Тұмардың дүниеге келуі — «Жабайы жылқыларды қайтару» жобасындағы жаңа кезең. Алғашқы керқұландардың Қазақстанға келуі олардың тарихи мекеніне оралуының бастамасы болса, енді қазақ даласында туған төлдер жаңа ұрпақтың қалыптаса бастағанын білдіреді. Қазір Ботай мен Тұмар мамандардың тұрақты бақылауында өсіп келеді. Алда оларды кен дала, үйірдегі өмір және өздігінен тіршілік етуге үйрететін ұзақ жол күтіп тұр, — делінген комитет таратқан ақпаратта.

<https://kaz.inform.kz/news>

АЛМАТЫ АПОРТЫ ҚАЙТА ОРАЛДЫ: ТАРИХИ БРЕНДТІҢ БОЛАШАҒЫ ҚАНДАЙ

шеліктерін сақтай отырып, сапалы қошет өндірісін жолға қою және өндірістік бақтарды біртіндеп қалпына келтіру.

Осы бағыттағы жұмыстар жүргізіліп жатыр. Ауыл шаруашылығы вице-министрі Азат Сұлтановтың айтуынша, Талғардағы өңірлік филиалда жабайы Сиверс алмасының тұқымдарынан арнайы тұқымбақ құрылып, қысқы теліту әдісімен алғашқы қошеттер өсірілген. Биыл Помологиялық бақ аумағында 10 гектар жаңа апорт бағы отырғызылып, суару жүйесі жаңартылған әрі қажетті техника сатып алынған.

— Бастама бірнеше жылдық

ғылыми зерттеулердің нәтижесіне сүйенеді. 2011 жылдан бері ғалымдар Сиверс алмасының табиғи популяцияларына экспедициялар ұйымдастырып, генетикалық тұрғыдан ең үйлесімді үлгілерді анықтады. Кейін молекулалық зерттеулер арқылы апортпен сәйкес келетін телітушілер іріктеліп, вируссyz қошет өсіру технологиясы әзірленді. Осы жұмыстардың нәтижесінде 2015 жылы 5 гектар тәжірибелік бақ отырғызылып, бүгінгі өндірістік бағдарламаға негіз қаланды, — деді спикер.

Ғылыми зерттеулер тек қошет өсірумен шектелген жоқ. Жоба басталар алдында арнайы комиссия құрылып, бақ отырғызылатын аумақтардың топырағы, суару мүмкіндігі мен фитосанитарлық жағдайы жан-жақты сараланғанын білдік. Оның құрамына селекционерлер, топырақтанушылар, өсімдік қорғау мамандары мен агрохимиктер кіріп, әрбір учаскеге арналған агротехникалық ұсынымдар әзірленген.

Мамандардың айтуынша, қазіргі қошеттер тарихи Алматы апортының клондарынан алынып, генетикалық тұрғыдан дәлелденген Сиверс алмасының арнайы формаларына телінеді.

Апอร์ตтың экономикалық әлеуеті қандай?

Апорт — тез өнім беретін интенсивті сорт емес. Сиверс телітушісінде өсірілген ағаштар алғашқы өнімін шамамен 7–8 жылдан кейін береді, ал толық өнімділігіне 10 жылда жетеді. Сондықтан сарапшылар бастаманы қысқа мерзімді коммерциялық жоба емес, ұлттық маңызы бар ұзақ мерзімді инвестиция ретінде бағалайды.

Соған қарамастан жобаның экономикалық әлеуеті жоғары. Ғылыми есептерге сәйкес, толық жеміс берген кезде бір ағаштан орта есеппен 50–70 келі өнім алуға болады. Сонымен қатар апорт жемістері тасымалдауға төзімді, ал заманауи сақтау технологияларын қолданғанда олардың дәмдік қасиеті көктемге дейін сақталады.

Осы әлеуетті ескере отырып, Жол картасында апорт бақтарын кезең-кезеңімен кеңейту көзделген. Құжатқа сәйкес, 2025–2028 жылдары жалпы 110 гектар апорт бағы отырғызылады. Алғашқы екі жылда Помологиялық бақ пен Алматы қаласы әкімдігі жыл сайын 10 гектардан бақ егеді. Кейін Қазақ жеміс-көкөніс шаруашылығы ғылыми-зерттеу институты, Қазақ ұлттық аграрлық зерттеу университеті және «Байсерке Агро» базасында тағы 90 гектар жаңа бақ отырғызу жоспарланған.

Бағдарламаның түпкі миссиясы — болашақта апортты халықаралық нарыққа қайта шығару. Алайда Ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы Басқарма төрағасының орынбасары Максим Сутуланың айтуынша, қазіргі кезеңдегі басты міндет — тұрақты өндірістік базаны қалыптастыру.

— Экспорт мәселесіне келгенде қазір негізгі міндет — тұрақты өндірістік база қалыптастыру. Соған қарамастан Алматы апорты халықаралық деңгейде таныстырылып келеді. Соңғы жылдары ол Италиядағы ФАО штаб-пәтерінде, Германиядағы ауыл шаруашылығы көрмесінде және Ресейдегі халықаралық форумдарда ұсынылды, — деді Максим Сутула.

Мамандардың пікірінше, апорттың қайта жаңғыруы Алматының тарихи брендин нығайтуға және агротуризмді дамытуға серпін береді. Егер Жол картасында көзделген жұмыстар толық жүзеге асса, Қазақстан әлемге әйгілі алмасын халықаралық нарыққа қайта шығарып қана қоймай, ұлттық символдарының бірін келер ұрпаққа сақтап қала алады.

<https://kaz.inform.kz/>

ҚАР БАРЫСЫ ТАҒЫ ДА ФОТОТҮЗАҚҚА ТҮСІП ҚАЛДЫ

«Катонқарағай» ұлттық паркінде фототүзаққа тағы да қар барыстары түсіп қалды. Қыста алғаш рет таспаланған марғаулар айтарлықтай өсіп қалған және қазір анасының соңынан еріп, тау ішінде еркін жүр, - деп хабарлайды Tengri Travel.

Жаңа видеоны «Катонқарағай» ұлттық паркі Instagram парақшасында жариялады. Қадрға бұған дейін де бірнеше рет жазба кейіпкері болған аландар түсіп қалған.

«Осыдан бірнеше ай бұрын дәл осы жерде фототүзақ нысанасына алғаш рет үш марғауы бар

ұрғашы қар барысы түскен болатын. Бүгін бұл отбасы камера алдына қайта шықты. Қысқы қадрлардағы кішкентай аландар бүгінде едәуір өсіп, анасымен бірге асқар тауларды еркін кезіп жүр», - делінген жарияланымда.

Ұлттық парк өкілдері жабайы табиғатта өсіп келе жатқан қар барысының марғауларын көру - үлкен сәттілік екенін атап өтті. Фототүзақ жазбаларының арқасында мамандар жыртқыштардың парк аумағына сәтті бейімделгеніне көз жеткізе алды.

<https://kaz.tengrinews.kz/>

КАСПИЙ ТЕҢІЗІНІҢ ТЕҢІЗ ОРТАСЫН ҚОРҒАУ ЖӨНІНДЕГІ НЕГІЗДЕМЕЛІК КОНВЕНЦИЯНЫҢ УАҒДАЛАСУШЫ ТАРАПТАР КОНФЕРЕНЦИЯСЫНЫҢ ЖЕТІНШІ СЕССИЯСЫ

Иран Ислам Республикасының астанасы Тегеран қаласында Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік Конвенцияның (Тегеран конвенциясы) Уағдаласушы тараптар конференциясының жетінші сессиясы өтті. КС-7 жұмысына Қазақстан Республикасының делегациясы қатысты, оның құрамына Экология және табиғи ресурстар министрлігінің және Сыртқы істер министрлігінің өкілдері кірді.

Бұл сессия ерекше маңызға ие, өйткені ол Тегеран конвенциясының күшіне енуінің 20 жылдығында өтеді. Екі онжылдықта Конвенция Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау мәселелері бойынша Каспий маңындағы бес Мемлекет — Қазақстан, Әзірбайжан, Иран, Ресей және Түрікменстанның өзара іс — қимылы үшін негізгі өңірлік алаңға айналды.

Отырыс барысында тараптар Каспий өңірінің өзекті экологиялық сын-қатерлерін талқылады. Каспий теңізінің деңгейін төмендетуге, оның бірегей эокүйесі мен биоәртүрлілігін сақтауға, экологиялық мониторингті дамытуға, деректер алмасуға және өңірлік ынтымақтастықты нығайтуға ерекше назар аударылды. КС-7 қорытындысы бойынша министрлердің өтініші және Каспий теңізінің теңіз ортасын қорғау жөніндегі негіздемелік Конвенцияның Уағдаласушы тараптар конференциясы-

ның жетінші сессиясының шешімдері қабылданды. Қазақстан үшін министрлердің мәлімдемесінде Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Каспий теңізінің су ресурстарын сақтау жөніндегі мемлекетаралық бағдарламаны әзірлеу жөніндегі бастамасы ерекше мәнге ие. Ммлекет басшысының бастамасы Каспий теңізінің болып жатқан өзгерістері жағдайында Каспий маңы елдерінің күш-жігерін шоғырландыруға және оның су ресурстары мен эокүйесін сақтауға кешенді тәсілді қалыптастыруға бағытталған. КС-7 қорытындысы бойынша қабылданған құжаттар өңірлік өзара іс-қимылды одан әрі дамыту және Каспий теңізін сақтау жөніндегі практикалық бірлескен шараларға көшу үшін негіз жасайды.

<https://www.gov.kz/memleket>

СОЛТҮСТІК АРАЛ: ҚАЛПЫНА КЕЛТІРУ ДИНАМИКАСЫ

НЕГІЗГІ БАҒЫТТАР СУ ДИПЛОМАТИЯСЫ
Көршілес мемлекеттермен жасалған келісімдер және екіжақты комиссиялардың жұмысы.

СУ РЕСУРСТАРЫН ҮЙЛЕСТІРІП БАСҚАРУ
Су қоймаларының жұмыс режимдерін келісу судың тұрақты түсуін қамтамасыз етеді.

СУ ҮНЕМДЕУ
Арал-Сырдария бассейніндегі ирригация жүйелерін жаңғырту және автоматтандыру.

ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ ЖАСТАРЫ БАЛҚАШ КӨЛІН ҚОҚЫСТАН АРЫЛТТЫ

Аталған бастама қоршаған ортаны қорғау мәдениетін қалыптастыруға, экологиялық жауапкершілікті арттыруға және азаматтарды, әсіресе жастарды табиғатты аялауға, тазалықты сақтауға бағытталды.

Іс-шара қоғамда экологиялық сананы нығайтып, туған жер табиғатына деген жанашырлық көзқарасты қалыптастыруды көздеді. «ECORace» шарасы Балқаш көлінің жағалауында өтіп, көпшіліктің белсенді қатысуымен ерекшеленді. Шара барысында арнайы белгіленген старт нүктесінде қатысушыларға экологиялық акцияның мақсаты мен маңыздылығы кеңінен түсіндіріліп, қажетті құралдармен толық қамтамасыз етілді. Әрбір қатысушыға қолғаптар мен жокыс жинауға арналған арнайы қаптар салынған қаптар табысталды.

Қатысушылар белгіленген бағыт бойынша ұйымшылдықпен қозғалып, көл жағалауы мен жол бойындағы қоқыстарды жинап, оларды финиш нүктесіне жеткізіп тапсырды. Нәтижесінде, автомобиль жолы мен жаңалаудың бойы айтарлықтай

тазартылып, қоршаған ортаның жағдайын жақсартуға нақты үлес қосылды.

Жетісу облысының ішкі саясат басқармасы мәлім еткендей, табиғатты қорғауға деген ортақ ұмтылыс, бірлік пен ынтымақтастық іс-шараның басты жетістіктерінің біріне айналды. Қатысушылар өздерінің туған жеріне деген жанашырлығын іс жүзінде көрсетіп, экологиялық мәдениеттің маңыздылығын тағы бір дәлелдеді.

Бұл шара қоршаған ортаны қорғау тек бір реттік акция емес, әрбір азаматтың күнделікті өмір салтына айналуы тиіс екенін айқындаған маңызды бастама болды. Сонымен қатар, жоба демалыс аймақтарын таза ұстауға, табиғатты құрметтеуге және экологиялық мәдениетті дамытуға бағытталды. «ECORace» экологиялық шарасы «Таза Қазақстан» идеологиясын кеңінен дәріптеп, қоғамда экологиялық жауапкершілікті арттыруға және тұрақты экологиялық мәдениетті қалыптастыруға елеулі үлес қосты, — деп атап өтті Жетісу облысы бойынша «Қазақстан студенттерінің альянсы» омбудсмені Қызыбай Акерке Досымханқызы.

<https://baq.kz/zhetisu->

КТО СЛЕДИТ ЗА ЛЕДНИКАМИ КАЗАХСТАНА И ПОЧЕМУ ЭТО ВАЖНО

Кто и как ведет за ними наблюдение? На каком уровне сегодня находятся отечественная гляциология и система подготовки специалистов? В этих вопросах разбиралось информационное агентство Kazinform.

МОНИТОРИНГ ЛЕДНИКОВ

Оценка состояния ледников требует непрерывного научного наблюдения. В Казахстане эту работу координирует Центрально-Азиатский региональный гляциологический центр. Учреждение, созданное на основе соглашения между Правительством Казахстана и ЮНЕСКО, остается единственным в мире научным центром ЮНЕСКО второй категории, который специализируется именно на исследовании ледников. В конце прошлого года его статус был продлен еще на восемь лет, а объем финансирования научных исследований вырос до 115 млн тенге. По словам директора центра Такира Балыкбаева, в Казахстане насчитывается около 2400 ледников общей площадью более 2000 квадратных километров. Основная их часть сосредоточена на хребтах Заилийского Алатау, Жетысуского Алатау, Кунгей Алатау и Алтай.

— Наблюдение за состоянием ледников ведется на трех высокогорных станциях. Это ледник Тулюк-Су, станция в районе Большого Алматинского озера и станция Жосалы-Кезен. Здесь в круглогодичном режиме отслеживаются гидрометеорологические параметры, массовый баланс ледников, снежный покров, состояние ледниковых озер, многолетняя мерзлота и опасные природные процессы, — рассказывает Такир Балыкбаев

Наземные наблюдения дополняются данными космического мониторинга. Благодаря этому ученые исследуют динамику ледников в бассейнах рек Сырдарья и Амударья за последние более 60 лет. Собранные сведения направляются не только в профильные ведомства Казахстана, но и во Всемирную службу мониторинга ледников (WGMS), а также используются в докладах Межправительственной группы экспертов по изменению климата (IPCC). Центр активно развивает и международное научное сотрудничество: сегодня он взаимодействует с 21 научной организацией из девяти стран мира. Кроме того, совместно с учреждением «Казселезащита» проводятся обследования более 50 моренных озер на Тянь-Шане и оценивается селевая опасность. Помимо этого, центр координирует проект «Партнерство водных башен», реализуемый по инициативе Казахстана. Проект нацелен на совместное изучение ледников государствами Центральной Азии, обмен научными данными и укрепление регионального сотрудничества.

КАКИЕ ЛЕДНИКИ МОГУТ ИСЧЕЗНУТЬ К 2050 ГОДУ?

Многолетние наблюдения ученых показывают, что ледники страны устойчиво сокращаются. За последние 50-60 лет их общая площадь ежегодно уменьшалась в среднем на 0,73-0,75%, а объем льда — примерно на 1%. По оценкам экспертов, это один из самых высоких показателей в мире. Специалисты связывают такую тенденцию в первую очередь с потеплением климата. В высокогорных районах республики среднегодовая температура поднимается на 0,3-0,4 градуса каждое десятилетие. В итоге за период с 1961 по 2025 год этот показатель вырос примерно на 1 градус. Рост температуры не только удлиняет сезон таяния, но и сужает зону питания ледников. Значительная часть осадков, которые раньше выпадали в виде снега, теперь превращается в дожди, что ослабляет естественное восполнение ледовых масс. Впрочем, климатические изменения влияют на ледники неравномерно. Судьба небольших объектов площадью менее 0,1 квадратного километра во многом зависит от локальных природных условий, тогда как трансформация крупных ледников определяется преимущественно региональными климатическими процессами.

По прогнозам ученых, при сохранении текущей динамики в 2050–2070 годах большая часть ледников площадью менее 0,5 квадратного километра может полностью исчезнуть. Крупные же массивы хоть и не исчезнут окончательно, но потеряют значительную часть объема и распадутся на несколько частей.

УГРОЗА ЯВЛЕНИЯ «PEAK WATER»

Деградация ледников бьет прежде всего по водным ресурсам, ведь именно в горах берут начало многие реки страны. Сокращение ледовых запасов напрямую меняет их водный режим. Как отмечает заместитель председателя правления Института географии и водной безопасности Саят Алимкулов, изменения гидрологического режима рек вызваны не только таянием ледников, но и общим потеплением климата.

— Повышение зимних и весенних температур приводит к более раннему сходу снега. В результате на многих реках весеннее половодье начинается в среднем на 7-10 дней раньше привычных сроков, — поясняет он. Сейчас интенсивное таяние вызывает временный приток воды в реках. В научном мире это явление называют «пиком воды» (peak water). Однако этот этап не-

продолжителен. По мере истощения ледовых запасов сокращается и естественный источник питания рек. По расчетам ученых, если темпы потепления сохранятся, большинство речных бассейнов на юге и юго-востоке Казахстана пройдут точку «пика воды» к середине XXI века. После этого, особенно в летний период, водность рек станет неуклонно снижаться.

Эту тенденцию подтверждают изотопные исследования, проведенные Центрально-Азиатским региональным гляциологическим центром. За три года ученые проанализировали свыше 7000 проб воды из шести рек региона. Выяснилось, что пик весеннего половодья сдвигается с привычных июля-августа на апрель-май.

СПОСОБНЫ ЛИ ТЕХНОЛОГИИ СПАСТИ ЛЕДНИКИ?

Во многих странах сегодня тестируют различные технологии, призванные замедлить таяние льдов. К примеру, в Китае небольшие ледники укрывают специальным геотекстилем и светоотражающими материалами, а в Европе исследуют технологии искусственного снегообразования и воздействия на облака. В Казахстане для профилактики дефицита воды в рамках пилотных проектов также применяют технологию засева облаков. Однако эксперты признают: эффективность подобных методов ограничена. Они дают локальный результат на небольших площадях, а их масштабирование слишком затратно экономически. К тому же в условиях глобального потепления такие меры не способны решить проблему кардинально. Поэтому, убеждены ученые, самым действенным способом сохранения ледников остается наращивание международных усилий по сокращению выбросов парниковых газов и сдерживанию климатических изменений.

УГРОЗА ЯВЛЕНИЯ «PEAK WATER»

Деградация ледников бьет прежде всего по водным ресурсам, ведь именно в горах берут начало многие реки страны. Сокращение ледовых запасов напрямую меняет их водный режим. Как отмечает заместитель председателя правления Института географии и водной безопасности Саят Алимкулов, изменения гидрологического режима рек вызваны не только таянием ледников, но и общим потеплением климата.

— Повышение зимних и весенних температур приводит к более раннему сходу снега. В результате на многих реках весеннее половодье начинается в среднем на 7-10 дней раньше привычных сроков, — поясняет он. Сейчас интенсивное таяние вызывает временный приток воды в реках. В научном мире это явление называют «пиком воды» (peak water). Однако этот этап не продолжителен. По мере истощения ледовых запасов сокращается и естественный источник питания рек. По расчетам ученых, если темпы потепления сохранятся, большинство речных бассейнов на юге и юго-востоке Казахстана пройдут точку «пика воды» к середине XXI века. После этого, особенно в летний период, водность рек станет неуклонно снижаться.

Эту тенденцию подтверждают изотопные исследования, проведенные Центрально-Азиатским региональным гляциологическим центром. За три года ученые проанализировали свыше 7000 проб воды из шести рек региона. Выяснилось, что пик весеннего половодья сдвигается с привычных июля-августа на апрель-май.

СПОСОБНЫ ЛИ ТЕХНОЛОГИИ СПАСТИ ЛЕДНИКИ?

Во многих странах сегодня тестируют различные технологии, призванные замедлить таяние льдов. К примеру, в Китае небольшие ледники укрывают специальным геотекстилем и светоотражающими материалами, а в Европе исследуют технологии искусственного снегообразования и воздействия на облака. В Казахстане для профилактики дефицита воды в рамках пилотных проектов также применяют технологию засева облаков. Однако эксперты признают: эффективность подобных методов ограничена. Они дают локальный результат на небольших площадях, а их масштабирование слишком затратно экономически. К тому же в условиях глобального потепления такие меры не способны решить проблему кардинально. Поэтому, убеждены ученые, самым действенным способом сохранения ледников остается наращивание международных усилий по сокращению выбросов парниковых газов и сдерживанию климатических изменений.

<https://kaz.inform.kz/news/>

АТЫРАУДА ЛОТОС МАУСЫМЫ БАСТАЛДЫ: ӘЗІРГЕ ГҮЛ СИРЕК

АТЫРАУ.KAZINFORM

– Атырау облысы Құрманғазы ауданындағы Қиғаш өзенінде лотос гүлдеп бастады. Дегенмен гүл саны әдеттегіден өте аз.

Жалпы лотос жыл сайын шілде айының ортасы мен тамыз ортасына дейін гүлдейді. Қазіргі уақытта алқаптағы гүл саны өткен жылдармен салыстырғанда өте аз. Басым бөлігінде жапырақтары ғана су бетінде жайқалып тұр.

Лотос алқабына жету үшін алдымен ауданға қарасты Теңіз ауылына барып, одан әрі жалдамалы қайықпен өзен арналары арқылы жүру қажет. Жол бойында су лалагүлдері жайқалып, акқұйрық субүркіті, кішкентай герон, су құзғыны сияқты құстарды көруге болады. Қайықпен

жету үшін әр адам 5-7 мың теңге аралығында жолақы төлеуі тиіс. Баға қайықтың сыйымдылығы мен қуатына байланысты.

Қиғаш өзеніндегі қызғылт лотос – Қазақстандағы сирек кездесетін өсімдіктердің бірі. Сондықтан оны жұлға тыйым салынған. Биіктігі 150 сантиметрге дейін жететін бұл гүл көп халықтың мәдениетінде тазалықтың символы саналады.

Бытыр осы гүлді насихаттап, ауданның туристік әлеуетін көрсетуге бағытталған Лотос фестивалі ұйымдастырылды. Іс-шара бір айға созылған еді. Биыл да өткізу жоспарланып отыр.

Фестивальді 15-16 тамызда басталады. 1 аптаға созылады деген жоспар бар. Іс-шара аясында мерекелік концерт, спорттық жарыстар болады, – деп пікір білдірді Теңіз ауылдық округінің әкімі Мұзафар Мұрадым.

Аудан әкімдігінің мәліметінше, лотос алқаптарының инфрақұрылымын кеңейту жұмыстарын жандандыру бойынша іс-шара жоспары жасақталып жатыр. Айта кетейік, өзен жағасында 6 туристік демалыс орны жұмыс істейді.

<https://kaz.inform.kz/>

FLAMINGO FEST ОБЪЕДИНИЛ ПРИРОДУ, КУЛЬТУРУ И ТУРИЗМ АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ

В Коргалжинском районе завершился второй культурно-туристический фестиваль Flamingo Fest. В 2026 году мероприятие стало еще более масштабным, собрав жителей Акмолинской области, гостей из разных регионов Казахстана, а также представителей дипломатического корпуса.

Посмотреть на убранство белоснежных юрт, отведать блюда национальной кухни, принять участие в спортивных состязаниях и отправиться на экскурсию в заповедник, чтобы увидеть одно из главных природных богатств края – розовых фламинго, приехали представители более 30 зарубежных посольств.

С самого утра на центральной площади села Коргалжын проходили основные мероприятия фестиваля. Для гостей была организована выставка изделий мастеров прикладного искусства, а на сцене свое творчество представили коллективы Акмолинской области. Ансамбль «Молодость» из Атбасарского района специально для фестиваля подготовил хореографическую постановку «Фламинго», а местный квартет «Нұрлы саз» исполнил известные музыкальные композиции. Не обошлось и без традиционных национальных игр. На специальных площадках под одобрительные возгласы зрителей проходили соревнования по асық ату и қазақ күресі.

Особое место в программе фестиваля заняло знакомство с природой Коргалжинского государственного природного заповедника – территории, известной богатством животным и растительным миром, а также редкими видами птиц, среди которых особое место занимают ро-

зовые фламинго. Заповедник включен в список объектов Всемирного природного наследия ЮНЕСКО и перечень водно-болотных угодий международного значения Рамсарской конвенции.

«Наша цель – развивать туристическую привлекательность региона без ущерба для природы и с сохранением экологического баланса. Коргалжын обладает большим природным и культурным потенциалом, и наша задача – использовать его возможности ответственно», – отметил заместитель акима Акмолинской области Досулан Айтбаев.

Именно интерес к уникальным заповедным местам региона привел в Коргалжын посла Европейского союза в Казахстане Алешку Симкич. Она специально организовала поездку, чтобы впервые увидеть розовых фламинго. По словам дипломата, за более чем два года работы в Казахстане ей неоднократно рассказывали об этих удивительных птицах, однако посетить Коргалжын удалось только сейчас. «Это была запланированная цель. Еще когда я только приехала на работу в Казахстан, мне много рассказывали о фламинго. Позже я узнала, что мои предшественники – прошлые послы – тоже ездили в Коргалжын. Тогда я решила, что обязательно организую сюда поездку. В итоге мы выбрали Акмолинскую об-

Продолжение на стр.7

По данным телеканала, к уборке присоединились около 300 сотрудников предприятий и волонтеры. Они собрали пластиковые бутылки, пакеты и другие бытовые отходы. Общими усилиями участники привели в порядок 10 километров территории. Объем собранного мусора составил около

15 тонн. Организаторы отметили, что такие акции помогают формировать экологическую культуру.

«Департамент экологии Атырауской области в рамках «Таза Қазақстан» проводит акцию «Чистые берега». Такие мероприятия у нас проводятся регулярно. Мы, как основные организаторы, привлекаем к

ним крупные предприятия и совместно проводим работу. Собранный мусор будет вывезен на специальные площадки и полигоны для отходов», — рассказал главный специалист отдела департамента экологии Атырауской области Рамазан Салык.

<https://tengrinews.kz/>

КӨЛІКТЕН ШЫҒАТЫН ГАЗДЫ ТЕКСЕРМЕЙ ТЕХНИКАЛЫҚ БАЙҚАУДАН ӨТУ МҮМКІН ЕМЕС: АЛМАТЫДА ЖАҢА ЕРЕЖЕЛЕР ЕНГІЗІЛЕДІ

2026 жылдың 1 қыркүйегінен бастап Алматы қаласында бензинмен, газбен және дизель отынымен жүретін автокөліктер экологиялық нормативтерге сәйкестігін анықтау үшін техникалық тексеруден өтуі тиіс, деп хабарлайды қала әкімдігі A-Parking-ке сілтеме жасай отырып.

Экологиялық тексеру кезекті жоспарлы міндетті техникалық байқаудан өтудің міндетті шартына айналады. Бұл ретте техникалық тексеру – жеке рәсім және міндетті техникалық байқаудың құрамына кірмейді.

Тексеру кезінде шығарындылар деңгейі өлшенеді, яғни бензинмен және газбен жүретін автокөліктерден пайдаланылған газдың ұйытқылығы, ал дизельді көліктерден түтін шығару деңгейі тексеріледі. Техникалық тексеру тек ҚР СТ 1433-2023 стандартына сәйкес шығарындылар деңгейін өлшеуге арналған.

Автокөлік иелеріне техникалық тексеруден мерзімінен бұрын өтудің қажеті жоқ. Жаңа тәртіп кезекті техникалық байқау мерзімі 2026 жылы 1 қыркүйектен кейін келетін автокөліктерге ғана қолданылады.

Егер автокөлік 1 қыркүйекке дейін техникалық байқаудан өтсе, берілген құжат белгіленген мерзімі аяқталғанға дейін жарамды болады. Техникалық байқаудан қайта өтудің немесе техникалық тексеруден алдын ала өтудің қажеті жоқ.

Міндетті техникалық байқаудан бұрынғыдай кез келген қолданыстағы техникалық байқау орталығында өтуге болады. Ал шығарындылар

деңгейін анықтауға арналған техникалық тексеру сертификатталған жабдықпен қамтылған және бірыңғай жүйеге қосылған аккредиттелген станцияларда ғана жүргізіледі.

Бұл ретте автокөлік иесі аккредиттелген станцияда қалауы бойынша екі рәсімнен де бір жерде өте алады.

Техникалық тексеру жүргізуге рұқсат берілген станциялардың тізімі almaty-parking.kz сайтында жарияланады.

Естеріңізге сала кетсек, бірінші тоқсанның қорытындысы бойынша қалада автокөлік шығарындылары нормативтерін бұзудың алты мыңнан астам дерегі анықталды. Алматыға тәулігіне 230 мыңға дейін автокөлік кіреді.

Соңғы жылдары Алматыдағы автокөлік шығарындылары мәселесі мегаполистің негізгі экологиялық қауіптерінің бірі болып қала береді. Қала ауасының ластануына ең көп үлесті көлік құралдары қосады. Қала

билігінің мәліметінше, Алматы агломерациясындағы нақты экологиялық жүктеме жылына 225 мың тоннадан астам ластанушы затты құрады, ал Алматыдағы жалпы шығарындылар көлемі жылына 189 мың тоннаға жетті. Оның 60%-ы немесе 112 мың тоннасы автокөлікке тиесілі. Бұл ретте Еуро-0 экологиялық класындағы автокөліктерден шығатын ластанушы заттар автокөлік шығарындыларының жалпы көлемінің 84%-ын немесе жылына 94,6 мың тоннаны құрайды.

Автокөлік паркінің қарқынды өсуі мен көлік жүктемесінің жоғары болуы жағдайды одан әрі күрделендіруде. Күн сайын қалада 1,1 млн-нан астам автокөлік қозғалады, ал қалаға кіретін көлік ағыны тұтас бір елдің автопаркімен шамалас. Болжамдар да қолайсыз: 2030 жылға қарай автокөліктер саны мен халық санының одан әрі өсуі күтіледі, бұл экологияға түсетін жүктемені арттырады.

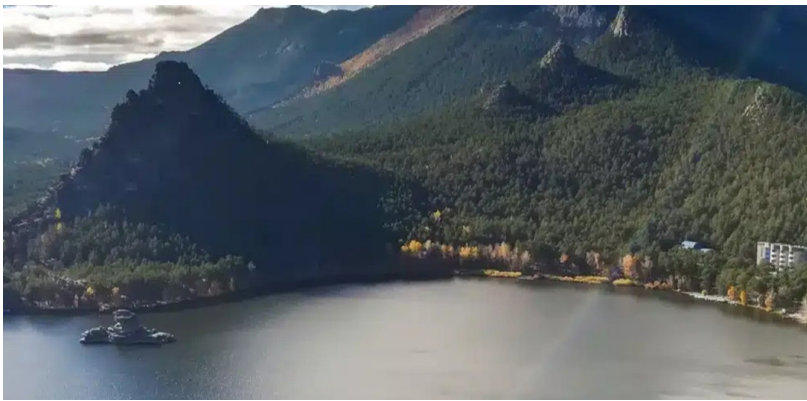
<https://www.kt.kz/>

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНДА 3,7 МЛН ШАБАҚ ҚҰТҚАРЫЛДЫ

ҚЫЗЫЛОРДА. KAZINFORM – Қызылорда облысында су айдындарында қалып қойған шабақтарды құтқару бағытындағы іс-шаралар жалғасып жатыр. Облыстық табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу басқармасының хабарлауынша, бұл жұмыс балық қорын сақтауға және табиғи экожүйені қорғауға мүмкіндік береді.

<https://kaz.inform.kz/>

Бурабай көлінде 2027 жылы енгізу жоспарланған «экологиялық тыныштық» режиміне кезең-кезеңімен дайындық басталды, деп хабарлайды «24KZ».

БУРАБАЙ КӨЛІНЕ БИЫЛ КҮЗДЕ 150 МЫҢ АҚ АМУР ЖІБЕРІЛЕДІ

Оның мақсаты — көл акваториясына түсетін жүктемені азайтып, экожүйенің табиғи жолмен қалпына келуіне жағдай жасау. Осы жұмыстың бір кезеңі — көлді ақ амурмен балыктандыру. Биыл күзде Бурабай көліне 150 мың біржылдық ақ амур жіберіледі. Көлді қалпына келтіру қажеттігін «Бурабай» МҰТП бастамасымен жүргізілген ғылыми зерттеулер де растайды. Мамандар негізгі мәселелердің бірі ретінде су өсімдіктерінің шамадан тыс көбеюін атап өтеді.

Тіршілігін тоқтатқаннан кейін олар ыдырап, суда еріген оттегін тұтынады. Бұл үдеріс есіресе қыста, көлдің бетін мұз басып, табиғи оттегі алмасуы шектелген кезде айқын сезіледі.

Балыктандырудың бірінші кезеңі 22 қыркүйекте өтті, екінші кезеңі 5 қазанға жоспарланған. Ақ амурдың таңдалуы кездейсоқ емес. Ол су өсімдіктерімен қоректеніп, олардың шамадан тыс өсуін табиғи жолмен тежеуге көмектеседі. Бұл ретте біздің мақсатымыз — көлді өсімдіктерден толық тазарту емес, табиғи тепе-теңдікті қалпына келтіру, — дейді

«Бурабай» МҰТП инженер-ихтиологы Сергей Кучеренко. Балыктандырудан кейін көлдің жай-күйі тұрақты ғылыми бақылауда болады. 2027 жылы және одан кейінгі жылдары мамандар судың сапасын, су өсімдіктері мен микроорганизмдердің жай-күйін зерттеуді жалғастырады, ал қыс мезгілінде судағы оттегінің мөлшерін бақылайды. Алынған деректер экожүйедегі өзгерістерді бағалауға және алдағы уақытта қандай шаралар қажет екенін анықтауға мүмкіндік береді. Бақылау кезеңінде әуесқойлық және спорттық балық аулауға арналған жолдамаларды сату уақытша тоқтатылады. Алайда көлді қалпына келтіру оның биологиялық жай-күйіне ғана байланысты емес. Тұрақты нәтижеге қол жеткізу үшін акваторияға түсетін сыртқы жүктемені де қатар азайту қажет. Жаңа режимге көшу кезең-кезеңімен жүзеге асырылады. Бұл бағыттағы алғашқы қадам жасалды. Биыл Бурабай көлінде электрлі су көлігін сынақтан өткізу басталды. Жаңа модель көлге де, ұлттық парк аумағына да түсетін жүктемені азайтуға бағытталған.

<https://24.kz/kz/>

АЛМАТЫДА СУДЫ ПАЙДАЛАНУҒА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР КҮШЕЙТІЛДІ

АЛМАТЫ. KAZINFORM - Алматыда суды ұтымды пайдалану және ағын сулардың ластануын азайту шаралары күшейтіліп жатыр. «Алматы Су» мәліметінше, жаңа Су кодексінде су ресурстарын ұтымды пайдалану, су үнемдеу технологияларын енгізу және ағын сулардың ластануын азайту көзделген. Осы бағыттағы шаралардың бірі – суды көп тұтынатын нысандарда суды қайта пайдалану жүйелерін енгізу.

— Жыл басынан бері Алматыдағы 300 автожол орны алғаш рет айналымды сумен жабдықтау жүйелерімен жабдықталды. Сонымен қатар орталық көріз жүйесіне төгілетін өндірістік ағын суларға және жергілікті тазарту құрылыстарын пайдалануға қойылатын талаптар күшейтіліп жатыр. Ал қоғамдық тамақтану орындарында, яғни барлық мейрамхана мен кафеде майұстағыштарды дұрыс әрі уақытылы тазалап, талапқа сай пайдалануды қамтамасыз ету қажет, — деді «Алматы Су» сату департаментінің директоры Серік Шагилов.

Оның айтуынша, бұл шаралар көріз

жүйесіне түсетін жүктемені азайтып, ағын суларды тазарту сапасын арттыруға мүмкіндік береді. Алдағы уақытта «Алматы Су» су дайындау технологиялық үдерістерінде суды қайта пайдалануды кеңейтуді жоспарлап отыр. Сондай-ақ көріз тазарту құрылыстарын жаңғырту аясында ағын суларды тазарту сапасын арттыру көзделген.

<https://kaz.inform.kz/news/>

Свыше 200 жителей села Коргалжын Акмолинской области объединила масштабная экологическая акция «Таза өлке — жарқын болашақ!». Мероприятие прошло в рамках республиканской инициативы «Таза Қазақстан», передает корреспондент агентства Kazinform со ссылкой на управление внутренней политики Акмолинской области.

Старт экологической акции дал аким Коргалжинского района Алмас Алин, открывший мероприятие на центральной площади.

— Сегодня в рамках акции «Таза Қазақстан» мы все вместе вышли на общенациональную акцию «Таза өлке — жарқын болашақ!». Очень отранно видеть здесь более 200 неравнодушных участников: жителей нашего района, коллег, депутатов, ветеранов, волонтеров и молодежь. Такие мероприятия объединяют нас вокруг главной цели — сохранения чистоты, благоустройства и создания по-настоящему комфортных условий для жизни в нашем родном крае, — отметил в своем выступлении аким.

После официальной части участники вооружились необходимым инвентарем и приступили к наведению порядка. Они очистили от бытового мусора общественные

БОЛЕЕ 200 ЖИТЕЛЕЙ КОРГАЛЖЫНА ВЫШЛИ НА ЭКОЛОГИЧЕСКУЮ АКЦИЮ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН»

экологического дня стал образовательный блок. Для молодежи прошла тематическая встреча «Тазалық — өзіңнен», посвященная вопросам экологической культуры и личной ответственности.

Перед школьниками выступили заместитель акима района Акылбек Хамзеулы и депутат областного маслихата Нурлан Тажин. Участники обсудили с подрастающим поколением бережное отношение к природе, экокультуру и личную ответственность

пространства и прилегающие территории, а также благоустроили ключевые участки села. Продолжением

каждого гражданина за чистоту родного края.

<https://www.inform.kz/>

ҚОҚЫСТЫ БӨЛЕК ЖИНАУДЫҢ ПАЙДАСЫ БАР МА? САРАПШЫ ТҮСІНДІРДІ

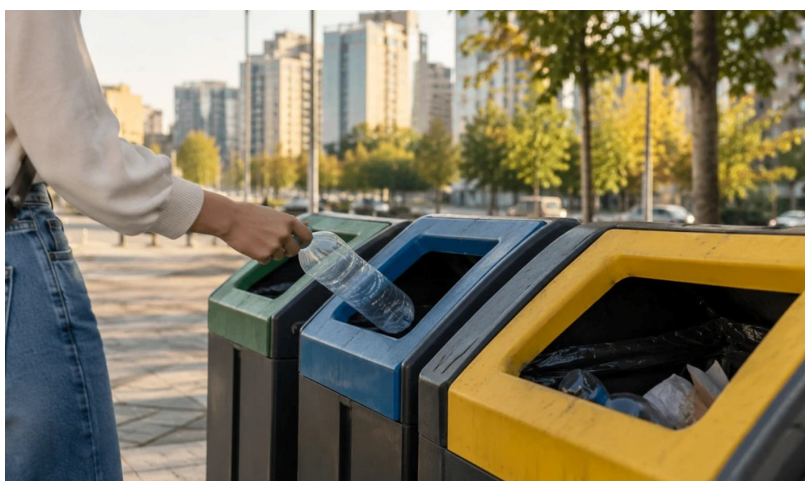
Алматы тұрғындары арасында «Қоқысты сұрыптағанмен, бәрібір бір көлікке тиеліп кетеді емес пе?» деген сұрақ жиі қойылады. ЕКО Network жобасы мен Эко-Хабтардың негізін қалаушы Евгений Мұхамеджанов бұл мәселенің бірнеше қыры бар екенін айтты, деп хабарлайды BAQ.KZ тілшісі.

Оның сөзінше, бүгінде тұрғындар қалдықтарды бөлек жинап, таза пакеттерге салып тастағанын өзінде, оларды кей жағдайда бір қоқыс таситын көлік алып кетуі мүмкін. Алайда бұл сұрыптаудың маңызы жоқ дегенді білдірмейді.

Сарапшы Алматы маңында қалдықтарды қайта өңдеуге дайындайтын сұрыптау кешені жұмыс істейтінін еске салды. Онда қызметкерлер пластик бөтелкелерді, алюминий банкаларды және басқа да қайта өңдеуге жарамды заттарды қолмен іріктеп алады.

— Егер тұрғындар қалдықтарды алдын ала бөліп, бөлек пакеттерге жинаса, сұрыптау кешеніндегі қызметкерлерге де жұмыс жеңілдейді. Бірақ бұл түпкілікті шешім емес, — дейді ол.

Мұхамеджановтың айтуынша, ең тиімді жол — тұрғындардың қалдықтарды өздері сұрыптап, арнайы қабылдау орындарына тапсыруы.

Осы мақсатта қалада Эко-Хабтар платформасы дамытылып жатыр.

Жоба аясында Алматының түрлі аудандарында қайта өңдеуге жарамды қалдықтарды жинауға арналған арнайы контейнерлер орнатылуда. Олар кәдімгі қоқыс алаңдарына емес, адамдар жиі баратын қоғамдық орындарға қойылады. Контейнерлердің кейбірі алма, кроссовка секілді ерекше пішінде жасалған. Ал болашақта балық пішініндегі нұсқаларды орнату да қарастырылып жатыр.

Сарапшының айтуынша, мұндай тәсіл әлемнің көптеген елінде бұрыннан қолданылып келеді және тұрғындардың қалдықтарды бөлек жинауға деген қызығушылығын арттырады.

— Біз орнатқан контейнерлер өте жылдам толады. Оларды босатып үлгерудің өзі қиын. Тұрғындардың басым бөлігі қалдықтарды дұрыс сұрыптап жатыр. Кейбір нысандарда ғана мәселелер кездеседі, ал қалғанының нәтижесіне көңіліміз толады, — дейді Евгений Мұхамеджанов.

Оның айтуынша, қазіргі уақытта Алматы әкімдігі мен қалалық Экология басқармасымен бірге Эко-Хабтар желісін кеңейту мәселесі талқыланып жатыр. Болашақта мұндай инфрақұрылымдық нысандардың санын жүздегенге жеткізу көзделуде. Бұл әрбір тұрғынның қайта өңдеуге жарамды қалдықтарды өткізу орнына жаяу барып келуіне мүмкіндік береді.

<https://baq.kz/qoqysty-bolek>

FLAMINGO FEST ОБЪЕДИНИЛ ПРИРОДУ, КУЛЬТУРУ И ТУРИЗМ АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Начало на стр.6

ласть, и я очень рада, что все получилось», — рассказала Алешка Симкич.

Она также подчеркнула, что сильное впечатление на нее произвели не только фламинго, но и сама природа Акмолинской области. «Озеро очень живописное, да и сама степь

вокруг завораживает. Фламинго — уникальные птицы, но и сама природа Акмолинской области производит сильное впечатление. На прошлой неделе я впервые посетила Кокшетау — там тоже прекрасные озера. В целом я много путешествую по Казахстану,

и мне очень нравится природа вашей страны», — поделилась Симкич.

В рамках фестиваля для гостей также организовали экскурсии по природной территории. Специалисты заповедника рассказали об особенностях местной экосистемы, редких видах птиц и животных, а также о

правилах поведения во время наблюдения за дикой природой.

Для самого Коргалжына Flamingo Fest постепенно становится еще одной возможностью привлечь внимание на богатый потенциал района — его уникальную природу, культуру и туристические маршруты. А

интерес гостей из разных регионов Казахстана и зарубежных представителей показывает, что ради возможности увидеть розовых фламинго и познакомиться с природой степного края люди готовы приезжать сюда специально.

<https://www.zakon.kz/>

ОБУЧАЮЩИЕ СЕМИНАРЫ ПО ВОПРОСАМ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ

РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов РК на регулярной основе осуществляет организацию и проведение краткосрочных обучающих семинаров по вопросам экологии и охраны окружающей среды.

Семинары охватывают такие секторы экономики, как энергетический, горнодобывающий, агропромышленный, сельскохозяйственный.

В состав лекторов входят руководители комитетов и департаментов Министерства экологии и природных ресурсов, а также независимые эксперты.

Слушателями семинаров являются природопользователи, представители неправительственных организаций, средств массо-

вой информации, преподаватели высших учебных заведений.

В период с июля по сентябрь 2026 года организованы и проведены 6 семинаров, в том числе 2 семинара в онлайн- и 4 семинара в офлайн-форматах, на следующие темы: «Система экологического контроля и управления», «Экологический кодекс и его правоприменение», «Стратегическая экологическая оценка», «ESG-оценка предприятий Казахстана по официальным экологическим данным».

Для участия в семинарах необходимо заполнить регистрационную форму по ссылке <https://forms.gle/gDtmSV3gRPSrt7y9>.

По всем вопросам обращаться: 8(7172) 24-88-92, +7 775 882 6145; электронный адрес: seminar.iac@iacoos.kz

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ОҚУ СЕМИНАРЛАРЫ

Казахстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК тұрақты негізде экология және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша қысқа мерзімді оқыту семинарларын ұйымдастырады және өткізеді. Семинарлар экономиканың энергетика, тау-кен өнеркәсібі, агроөнеркәсіп, ауыл шаруашылығы сияқты салаларын қамтиды. Лекторлар құрамына ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің өкілдері, сондай-ақ тәуелсіз сарапшылар кіреді.

Семинарлардың тыңдаушылары табиғат пайдаланушылар, үкіметтік емес ұйымдардың өкілдері, бұқаралық ақпарат құралдарының қызметкерлері және жоғары оқу орындарының оқытушылары болып табылады.

2026 жылғы шілдеден қыркүйекке дейінгі кезеңде «Экологиялық бақылау және басқару жүйесі», «Экологиялық кодекс және оның құқық қолдану практикасы», «Стратегиялық экологиялық бағалау», «Қазақстан кәсіпорындарының ресми экологиялық деректер негізіндегі ESG-бағалауы» тақырыптары бойынша барлығы 6 семинар ұйымдастырылып, өткізілді, оның ішінде 2 семинар онлайн және 4 семинар офлайн форматта. Семинарларға қатысу үшін <https://forms.gle/gDtmSV3gRPSrt7y9> сілтемесі бойынша электронды тіркеу формасын толтыру қажет.

Барлық сұрақтар бойынша келесі байланыс нөмірлеріне хабарласыңыз: 8(7172) 24-88-92, +7 775 882 6145; электрондық пошта мекенжайы: seminar.iac@iacoos.kz

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДОКЛАД О СОСТОЯНИИ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ЗА 2025 ГОД

Министерством экологии и природных ресурсов Республики Казахстан **продолжается формирование** Национального доклада о состоянии окружающей среды и использовании природных ресурсов Республики Казахстан **за 2025 год** (Национальный доклад).

Национальный доклад разрабатывается ежегодно в соответствии с п.1 ст.23 Экологического кодекса РК от 02.01.2021 г. в целях обеспечения государственных органов, общественных, других заинтересованных организаций и населения республики объективной и систематизированной информацией о качестве окружающей среды, ее экологическом состоянии и тенденциях изменения под воздействием антропогенной нагрузки и природных факторов.

Содержащаяся в Национальном докладе информация основывается на официальных материалах, предоставляемых центральными государственными и местными исполнительными органами, неправительственными и международными организациями.

Систематизация, обработка данных и формирование Национального доклада выполняются РГП «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан. Электронные версии Национального доклада на государственном и русском языках опубликованы на официальном сайте МЭПР РК <https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru> и Едином экологическом Интернет-ресурсе <https://ecogofond.kz/orhusskaja-konvencija/dostup-k-jekologicheskoy-informacii/jekologijaly-zha-daj/r-orsha-an-ortany-zhaj-k-ji-turaly-ltty-bajandamalar/>.

С бумажными версиями Национального доклада можно ознакомиться в Государственном фонде экологической информации. Получить электронную версию возможно в рамках государственной услуги «Предоставление экологической информации» через веб-портал «Электронное правительство» www.egov.kz в течение 1 (одного) рабочего дня.

2025 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ҚОРШАҒАН ОРТАНЫҢ ЖАЙ-КҮЙІ ТУРАЛЫ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ ТУРАЛЫ ҰЛТТЫҚ БАЯНДАМА

Казахстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі **2025 жылға арналған Қоршаған ортаның жай-күйі және Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарын пайдалану туралы ұлттық баяндаманы (Ұлттық баяндама) қалыптастыруды жалғастыруда.**

Ұлттық баяндама жыл сайын ҚР 02.01.2021 ж. Экологиялық Кодексінің 23-бабының 1-тармағына сәйкес мемлекеттік органдарды, қоғамдық, басқа да мүдделі ұйымдарды және республика халқын қоршаған ортаның сапасы, оның экологиялық жай-күйі және антропогендік жүктеме мен табиғи факторлардың әсерінен өзгеру үрдістері туралы объективті және жүйеленген ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында әзірленеді.

Ұлттық баяндаманың мазмұнында қамтылған ақпарат орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдар, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдар ұсынатын ресми материалдарға негізделеді.

Ұлттық баяндаманы жүйелеу, де-

ректтерді өңдеу және қалыптастыру Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» РМК орындайды.

Ұлттық баяндаманың мемлекеттік және орыс тілдеріндегі электронды нұсқалары ҚР ЭГТПМ <https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru> ресми сайтында және <https://ecogofond.kz/kz/orhusskaja-konvencija/dostup-k-jekologicheskoy-informacii/jekologijaly-zha-daj/r-orsha-an-ortany-zhaj-k-ji-turaly-ltty-bajandamalar/>

Бірыңғай экологиялық интернет-ресурсында жарияланған.

Ұлттық баяндаманың қағаз нұсқасымен Мемлекеттік экологиялық ақпарат қорында, сондай-ақ электрондық нұсқасымен «Экологиялық ақпарат беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет шеңберінде www.egov.kz

«Электрондық үкімет» веб-порталы арқылы 1 (бір) жұмыс күні ішінде танысуға болады.

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН ГАЗЕТІ • РЕСПУБЛИКАНСКАЯ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННАЯ ГАЗЕТА

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ
ЭКОЛОГИЯ КАЗАХСТАНА

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Республиканская специализированная некоммерческая газета «ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ»

Собственник: РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» МЭПР РК. Поставлено на учет Комитетом информации и архивов Министерства культуры и информатизации РК.

Свидетельство о постановке на учет СМИ № 6381-Г от 10.10.2005г.

Адрес редакции:
010000, г. Астана,
ул. Мәңгілік Ел, д.11/1, 7 этаж,
тел.: (7172) 24-94-11,
e-mail: nd-19@mail.ru

Редакционная группа «КЭ»:

Ж.Мурзабекова, А. Айтмолдаева, Р.Садыкова.

Издается 1 раз в квартал. Публикуется на Едином экологическом интернет-ресурсе МЭПР РК ecogofond.kz

Отпечатано: Sanara, г.Алматы, ул.Толстого, д. 3. офис 12
Ответственность за содержание рекламных материалов несет рекламодатель.